

mindinkább szűkülő körbe látszik bezárkózni. Stephen Smith ugyanakkor próbálja megőrizni optimizmusát: „A vita minősége továbbra is ösztönzően hat rám. Öt évvel ezelőtt még a könyvem sem ismerték volna el.”

(Le Figaro)

A „dekolonizáció” – hegemoniára törekvő stratégia: 80 értelmiségi felhívása

Filozófusok, történészek, tanárok... Ezzel azokat az irányzatokat leplezik le, amelyek – az emancipációért vívott harc ürügyén – újra felelevenítik a „faji” megkülönböztetést.

A „dekolonizáció” elleni felhívás aláírói között olyan személyiségek szerepelnek, mint Boualem Sansal, Jean-Claude Michéa, Dominique Schnapper, Mona Ozouf (lásd alább), Elisabeth Badinter és Alain Finkielkraut.

A havonta rendszeresen megrendezett egyetemi és kulturális események alkalmával egyre gyakrabban találkozhatunk olyan aktivista kezdeményezésekkel, amelyeket a „dekolonizációs” mozgalom és egyesületbe tömörülő hívei képviselnek¹. Ezeknek az igen eltérő csoportoknak rangos egyetemek², előadótermek és múzeumok³

adnak lehetőséget a fellépésre. Ilyen volt például a Társadalomtudományok Házában októberben megrendezett „Gender, nemzet, laicitás” című szeminárium, melynek témái csak úgy bővelkedtek a rasszizáló utalásokban, mint a „gender koloniális jellege”, a „fehér feminizmus”, a „rasszizáció”, a „gender-vezérelt faji alapú hatalom” (értsd ez alatt a „fehérek” által gyakorolt hatalmat, amely fogalmat rendszeresen és szándékosan az általa „eltérő fajúként” megjelölt egyénekre nézve sérelmező jelleggel használnak).

Márpedig ezek az irányzatok, miközben haladónak (antirasszistának, dekolonizátornak, feministának...) tüntetik fel magukat, több év óta az egyén emancipációjáért és szabadságáért vívott harcot más irányba terelik, olyan célokat követve, amelyek ezzel és a köztársasági egyetemességgel szemben szöges ellentétben állnak: faji megközelítés, rasszizálás, differencializmus, szegregáció (a bőr színe, a nemi identitás, a vallás alapján). Odáig „fejlesztik” ideológiájukat, hogy a feminizmusra hivatkozva igazolják a nők fátyolviselését, a laicitásra alapozva legitimálják a vallással kapcsolatos követeléseiket és az univerzalizmust alapul véve fogadják el a kommunitarizmust. És végül, a nyilvánvaló tények ellenére, „leleplezik” a Franciaországban pusztító „állami rasszizmust”. Ugyanakkor ettől az államtól elismerést és anyagi támogatást kérnek, és szubvenciók formájában kapnak is.

A dekolonizátor aktivisták és támogató híveik stratégiája abban rejlik, hogy saját ideológiájukat tudományosan megalapozottnak tüntetik fel, és azzal lehetetlenítik el a velük szemben állókat, hogy őket rasszistáknak és iszlámelleseknek kiáltják ki. Ebből következően többnyire nem hajlandóak velük nyílt vitába bocsátkozni, ellenben demonizálják őket. Módszereiket az intellektuális terrorizmus jellemzi, amely arra emlékeztet, ahogyan annak idején a sztálinizmus lépett fel a világosan látó európai értelmiségiek ellen.

Így az olyan osztracizmust idéző támadások után, melyek célpontjai történészek (Olivier Pétré-Grenouilleau, Virginie Chaillou-Atrous, Sylvain Gouguenheim, Georges Bensoussan),

- 1 Például: a Köztársaság öslakói pártja, a Franciaországi iszlámgyűlölet elleni egyesület, a Nők menete a méltóságért, a Menet a méltóságért, a Dekolonizációs tábor, a Fekete egyesületek képviselői tanácsa, Tengerentúli franciák képviselői tanácsa, a Négergyűlölet elleni brigád, a Művészetek dekolonizálása, a Láthatatlanok (Rokhaya Diallo), az Anyák frontja, a MWASI egyesület, a Nem rasszizáltak csoportja, Befektetésellenes szankciók bojkottja, a Rasszizmus és az iszlámgyűlölet elleni koordináció, Minden anya egyenlő, a Világi oktatók köre, a Javíthatatlanok, az Osztály/gender/faj hálózata.
- 2 Például: a Collège de France, a Politikatudományi intézet, az École normale supérieure, az Állami kutatóintézetek, az EHESS (Társadalomtudományi főiskola), Párizs-VIII Vincennes-Saint-Denis egyetem, Párizs-VII Diderot egyetem, Párizs-I Panthéon-Sorbonne egyetem, Lyon-II Lumière egyetem, Toulouse-Jean-Jaurès egyetem.
- 3 Például: a Párizsi filharmonikusok, a Louvre Múzeum, a Roueni állami színházművészeti központ, A rabszolgaság eltörlésének emlékközpontja, az Eugène-Delacroix állami múzeum, a Nemzeti Aquarium színpad.

filozófusok (Marcel Gauchet, Pierre-André Taguieff), politológusok (Laurent Bouvet, Josepha Laroche), szociológusok (Nathalie Heinich, Stéphane Dorin), közgazdászok (Jérôme Maucourant), geográfusok és demográfusok (Michèle Tribalat, Christophe Guilluy), írók, publicisták (Kamel Daoud, Pascal Bruckner, Mohamed Louizi) voltak, most összeesküvésük áldozatai olyan irodalom- és színházkutatók, mint Alexandre Gefen és Isabelle Barbéris, s céljuk az ő lejáratásuk. A kulturális szférában dühödt támadásuk bosszú jelleggel olyan ismert művészek ellen irányul, akik az univerzalizmus talaján állva a differencializmust és a rasszizációt bírálták.

Bevált módszerük: a fent nevezett és „nem megfelelőnek” kikiáltott értelmiségieket a valódi viták ellenségei megfigyelés alá helyezik, a legártatlanabb ürügyet keresve, hogy elszigetelhesék és ellehetetlenítsék őket. Eszmei tevékenységük abban merül ki, hogy rágalmozást indítanak másokkal szemben, egyes megnyilvánulásait kiemelik a kontextusból, megalázó kitételekkel illetik őket (mint a szélsőjobb csatlósai, a mindennel szemben gyűlölettel élők) petíciók formájában – mindezt néha felkapja a sajtó, és rasszizmus vádjával akár pert is akaszthatnak a nyakukba. A közösségi médiában folytatott zaklató rágalomkampányukkal párhuzamosan „a felvilágosodás ellenfelei” bosszúcélzatú feljelentéseikkel árasztják el a Köztársaság bíróságait.

Most már kulturális, egyetemi, tudományos intézményeinket is (nem beszélve az erős befolyás alatt álló középfokú oktatási intézményekről) olyan támadások érik, amelyek – mindenfajta „koloniális” eredetű diszkrimináció elleni harc ürügyén – arra törekednek, hogy aláássák a felvilágosodás korából kiinduló szólásszabadságot és univerzalizmust magában foglaló elvek létjogosultságát. A rasszizmusnak új lendületet adó dekolonizáló konferenciák, kiállítások, filmek, könyvek egyre erősebben kihasználják és felfokozzák egyesek büntudatát és neheztelését, erősítve az etnikai csoportok közötti gyűlöletet és megosztást. Ebbe a stratégiába tartozik a

dekolonizátor aktivisták azon törekvése, hogy beépüljenek a felsőoktatásba (egyetemek, tanárképző főiskolák, állami újságíró iskolák) és a kulturális szférába.

A helyzet aggasztó. A „dekolonizáció” szószólói által támadott intellektuális pluralizmus a francia demokrácia jó működésének egyik alapvető feltétele. Ezenfelül az, hogy ez az ideológia behatol az egyetemekbe, az egyetemi szféra tekintélyét biztosító több évszázados minőségi színvonalnak is árt.

A helyzet alapos felmérésére hívjuk fel a hatóságok, a kulturális, egyetemi, tudományos, kutató intézmények, valamint a bíróságok figyelmét. A tudományos megközelítés legelőkelőbb kritériumainak kell érvényt szerezni. A viták során minden fél fejtsse ki álláspontját. A hatóságokat és a felelős intézményeket nem szabad a jövőben a Köztársaság ellen felhasználni. Az ő feladatuk, de mindannyiunké is, hogy végleg megszüntessük a francia demokrácia alapját képező szabadság, egyenlőség és testvériség értékrendjének méltatlan tévútra vezetését.

AZ ALÁÍRÓK:

Waleed Al-Husseini, publicista; *Jean-Claude Allard*, az Iris volt kutatási igazgatója; *Pierre Avril*, a Panthéon-Assas egyetem professor emeritusa; *Vida Azimi*, CNRS Kutatóintézet igazgatója; *Elisabeth Badinter*, filozófus; *Clément Bénéch*, regényíró; *Michel Blay*, történész és tudományfilozófus; *Françoise Bonardel*, filozófus; *Stéphane Breton*, etnológus és filmrendező; *Virgil Brill*, fotográfus; *Jean-Marie Brohm*, szociológus; *Marie-Laure Brossier*, baignolet-i képviselő; *Sarah Cattan*, újságíró; *Philippe de Lara*, filozófus; *Maxime Decout*, egyetemi docens és publicista; *Bernard de La Villardiére*, újságíró; *Jacques de Saint-Victor*, egyetemi tanár és irodalmi kritikus; *Aurore Després*, egyetemi docens; *Christophe de Voogd*, történész és publicista; *Philippe d'Iribarne*, a CNRS Kutatóintézet igazgatója; *Arthur Dreyfus*, író, filmművészeti tanár; *David Duquesne*, ápoló; *Zineb El Rhazaoui*, újságíró; *Patrice Franceschi*, utazó és író; *Jean-Louis Fabiani*,

szociológus; *Alain Finkielkraut*, filozófus, akadémikus; *Renée Fregosi*, filozófus és politológus; *Jasmine Getz*, egyetemi oktató; *Jacques Gilbert*, egyetemi tanár; *Marc Goldschmit*, filozófus; *Philippe Gumpowicz*, egyetemi tanár; *Claude Habib*, egyetemi tanár és publicista; *Noémie Halioua*, újságíró; *Marc Hersant*, egyetemi tanár; *Marie Ibn Arabi*, okleveles filozófiatanár; *Pierre Jourde*, író; *Gaston Kelman*, író; *Alexandra Lavastine*, filozófus; *Françoise Lavocat*, az összehasonlító irodalom tanára; *Barbara Lefebvre*, oktató és publicista; *Jean-Pierre Le Goff*, szociológus; *Damien Le Guay*, filozófus; *Noëlle Lenoir*, a Párizsi ügyvédi kamara tagja; *Anne-Marie Le Pourhiet*, a közjog tanára; *Laurent Loty*, CNRS kutató; *Catherine Louveau*, professor emeritus; *Yves Mamou*, újságíró; *Laurence Marchand-Taillade*, a Világi szféra elnöke; *Jean-Claude Michéa*, filozófus; *Isabelle Mity*, okleveles tanár; *Yves Michaud*, filozófus; *Franck Neveu*, egyetemi nyelvész-tanár; *Pierre Nora*, történész és akadémikus; *Fabien Ollier*, a QS? kiadó igazgatója; *Mona Ozouf*, történész és filozófus; *Patrick Pelloux*, orvos; *René Pommier*, egyetemi oktató és publicista; *Céline Pina*, publicista; *Monique Plaza*, pszichológiai doktor; *Michaël Prazan*, filmrendező és író; *Charles Ramond*, egyetemi oktató és filozófus; *Philippe Raynaud*, egyetemi oktató és politológus; *Dany Robert-Dufour*, egyetemi oktató és filozófus; *Robert Redeker*, filozófus; *Anne Richardot*, egyetemi docens; *Pierre Rigoulot*, publicista; *Jean-Pierre Sakoun*, a Világi köztársaság bizottság elnöke; *Philippe San Marco*, publicista; *Boualem Sansal*, író; *Jean-Paul Sermain*, a francia irodalom egyetemi tanára; *Dominique Schnapper*, politológus; *Jean-Eric Schoettl*, jogász; *Patrick Sommier*, színházművész; *Véronique Taquin*, tanár és publicista; *Jacques Tarnero*, kutató és publicista; *Carine Trévisan*, egyetemi irodalomtanár; *Michèle Tribalat*, demográfia-kutató; *Caroline Valentin*, ügyvéd és vezércikkíró; *André Versaille*, író és kiadó; *Ibn Warraq*, író; *Aude Weill Raynal*, ügyvéd; *Yves Charles Zarka*, egyetemi filozófiatanár.

(*le Point*)

Steven Radelet

Ítéletnap téveszmék

Mi adhat okot optimizmusra egy borúlátó korban?

Gregg Easterbrook: *It's Better Than It Looks* ('Jobb, mint ahogy kinéz' PublicAffairs, 2018, 352 oldal), Hans Rosling: *Factfulness* ('Tényszerűség' Sceptre, 2018, 352 oldal) és Steven Pinker *Enlightenment Now* ('Felvilágosodás most' Viking, 2018, 576 oldal) című könyveinek recenziója

Ha napjainkban belepillantunk egy újságba, csak a bajokat soroló litániákat találunk, háborút, bűnözést, betegséget, terrorizmust és környezeti katasztrófákat, mindezt a piaci kapitalizmus és a liberális demokrácia közelgő összeomlásáról szóló jóslatok közé beékelve. Amerikai politikusok – Donald Trumppal a jobboldal élén, és Bernie Sanders vermonti szenátorral a baloldalon – egyaránt arra figyelmeztetnek, hogy az Egyesült Államok és a világ a vesztébe rohan.

Tényleg vannak megoldandó problémák a világon. Ugyanakkor szinte bárhogyan is nézzük, az élet csaknem valamennyi szempontból egyre jobbá válik a legtöbb ember számára. A háborúk és a fegyveres konfliktusok száma közel van a történelmi mélyponthoz. Az emberek hosszabb és egészségesebb életet élnek, és iskolázottabbak, mint valaha. A legtöbb család magasabb jövedelmet élvez, mint ezelőtt bármikor a történelemben. Az utóbbi két évtizedben világszerte egymilliárd embert sikerült kiemelni a mélyszegénységből, és bár sok nyugati országban nőttek a jövedelmi egyenlőtlenségek, a földgolyón ma egyenletesebbek a jövedelmek, mint ahogy ez századokon keresztül volt. Még soha nem éheztek ilyen kevesen, és a világ ma több élelmiszert termel, mint amennyire szüksége van. A nők számára kitárult a lehetőségek tárháza, a demokrácia elterjedtebbé vált, és az alapvető emberi jogokat minden eddiginél szélesebb körben tartják tiszteletben. Az elektromosság, az autók, az internet, a modern gyógyszerek és az egyszerű